

P.D.D.P 2 ໂຄງການພັດທະນາ ຊຸມນະບົດ ເມືອງຜົ້ງສາລີ

ຄ.ພ.ມ.ຜ 2 PROJET DE DEVELOPPEMENT RURAL DU DISTRICT DE PHONGSALY

ໂດຍ : ຂະແໜງສົ່ງເສີມການປູກພືດເປັນສິນຄ້າ ແລະ ການຕະຫລາດ

ກໍລະກົດ 2006

ບົດສະເໜີ

ວຽກງານການກະສິກຳ ແມ່ນເປັນວຽກງານໜຶ່ງ ທີ່ສຳຄັນຢູ່ປະເທດເຮົາ. ພະນັກງານວິຊາການ ແລະ ນັກວິຊາການປະຈຳບ້ານ ແມ່ນມີບົດບາດສຳຄັນ ໃນການປະຕິບັດໜ້າທີ່ຂອງຕົນ ໂດຍການນຳພາ ຊູກຍູ້ປະຊາຊົນ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ, ຊຶ່ງເປັນຜູ້ທີ່ທຳການຜະລິດຕົວຈິງ ມີຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ປະຍຸກນຳ ໃຊ້ເຕັກນິກວິຊາການໃຫ້ເຂົ້າກັບຕາມແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ ໃຫ້ເໝາະສົມ .

ປຶ້ມຄູ່ມືສະບັບນີ້ສ້າງຂຶ້ນ ເພື່ອເປັນສ່ອງທາງພື້ນຖານໃນການປະຕິບັດຕົວຈິງໃຫ້ກັບນັກວິຊາການ ແລະ ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ, ຊຶ່ງມີເນື້ອຫາເຂົ້າໃຈໄດ້ງ່າຍ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບສະພາບຕົວຈິງ.

ປະຈຸບັນ, ເຄືອຕົບຕີເປັນສິນຄ້າທີ່ກຳລັງໄດ້ຮັບຄວາມນິຍົມ ແລະ ມີການເກັບຊື້ຢ່າງຟືດຟື້ນ ຈາກພໍ່ຄ້າ ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ແບບບໍ່ຈຳກັດຈຳນວນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ພໍ່ຄ້າຊາວ ຂາຍຈາກປະເທດຈີນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ເປັນສາຍເຫດພາໃຫ້ປະຊາຊົນ ພາກັນເກັບກູ້ເຄືອຕົບຕີມາຂາຍຢ່າງຊະຊາຍ, ເກັບບໍ່ຖືກວິທີ (ເກັບກູ້ທັງຮາກ ແລະ ລຳຕົ້ນ) ເຮັດໃຫ້ ເຄືອຕົບຕີມີການດັບສູນໄປຈາກປ່າທຳມະຊາດໄປເທື່ອລະກ້າວ.

ຈຸດປະສົງຂອງປຶ້ມຄູ່ມືສະບັບນີ້ແມ່ນ ເພື່ອໃຊ້ເປັນບ່ອນອີງທາງດ້ານວິຊາການ ໃຫ້ແກ່ພະນັກງານ ແລະ ນັກວິຊາການປະຈຳບ້ານ ໃນການລົງປຸກລະດົມ ແລະ ແນະນຳເຕັກນິກໃນການປູກຕົບຕີ, ແຕ່ມັນຈະບໍ່ແມ່ນຂໍ້ກຳນົດທາງດ້ານເຕັກນິກ ທີ່ບັງຄັບໃຫ້ໃຊ້ຕາມທຸກຢ່າງ.

ຜູ້ຮຽບຮຽງຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າ ປຶ້ມຄູ່ມືສະບັບນີ້ ຄົງຈະເປັນປະໂຫຍດບໍ່ຫຼາຍກ່ວາໜ້ອຍ ໃຫ້ແກ່ພະນັກ ງານ ແລະ ນັກວິຊາການປະຈຳບ້ານ, ພ້ອມທັງເປັນເຄື່ອງມື ໃນການລົງປຸກລະດົມ ແລະ ແນະນຳເຕັກນິກ ໃນການປູກຕົບຕີ ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ ໃຫ້ມີສ່ວນຕົບຕີເປັນຂອງຕົນເອງເພີ່ມຫຼາຍຂຶ້ນ, ທັງນີ້ກໍ ເພື່ອເປັນການ ສ້າງລາຍຮັບທາງດ້ານເງິນສົດ ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າໃຫ້ເພີ່ມຂຶ້ນເທື່ອລະກ້າວ.

ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ຂອງການເກັບກູ້ຕົບຕີ ຢູ່ ເມືອງຜົ້ງສາລີ

ການເກັບຊື້ເຄືອຕົບຕີຢູ່ເມືອງຜົ້ງສາລີ ແມ່ນມີມາຫຼາຍໆປີແລ້ວ, ແຕ່ໄດ້ຮັບຄວາມນິຍົມ ແລະ ຊື້ຂາຍກັນຫຼາຍແມ່ນ ໃນຊ່ວງໄລຍະ 3-4 ປີຫລັງຜ່ານມານີ້, ຕະຫຼາດຫຼັກໆ ແມ່ນ ຢູ່ ປະເທດຈີນ, ໂດຍ ມີຊາວຄ້າຂາຍຂອງເມືອງຜົ້ງສາລີ ເປັນຜູ້ເກັບຊື້ ແລ້ວນຳໄປຂາຍຢູ່ເມືອງຫຼ້າ, ປະເທດຈີນ. ນອກ ຈາກນັ້ນ ກໍຍັງມີຊາວຄ້າຂາຍຄົນຈີນເຂົ້າມາເກັບຊື້ຢູ່ເມືອງຜົ້ງສາລີ ຕື່ມອີກຈຳນວນໜຶ່ງ, ສ່ວນ ເລື່ອງລາຄາແມ່ນຂຶ້ນໆ-ລົງໆຕາມແຕ່ລະໄລຍະ, ຊຶ່ງຈະຂຶ້ນຕົວຢ່າງ ລາຄາການຊື້ຂາຍ ໃນຊ່ວງເດືອນ ພະຈິກ ຫາ ເດືອນ ທັນວາ ປີ 2004 ນີ້ ແມ່ນ ລາຄາຊື້ນຳຊາວບ້ານ ທີ່ນຳມາຂາຍ

ຢູ່ບ້ານຫາດສາ, ທັງໃນມື້ທີ່ມີຕະຫຼາດນັດ (ວັນທີ 15 ແລະ 30 ຂອງແຕ່ລະເດືອນ) ແລະ ມື້ທຳມະດາ ແມ່ນ 5 500 - 6 000 ກີບຕໍ່ກິໂລກຼາມຂອງຕົບຕີແຫ້ງ.

ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ການຊອກຫາຕົບຕີຕາມປ່າທຳມະຊາດຂອງປະຊາຊົນບັນດາບ້ານຕ່າງໆ ແມ່ນ ຫາໄດ້ງ່າຍ ແລະ ໄດ້ຫຼາຍ, ແຕ່ຍ້ອນຄວາມຕ້ອງການທີ່ຢາກໄດ້ຕົບຕີໃນປະລິມານທີ່ຫຼາຍ ເພື່ອຈະໄດ້ເງິນທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນ ມັນຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນມີການເກັບກູ້ຕົບຕີນັບມື້ນັບຫຼາຍຂຶ້ນ. ມາ ເຖິງປະຈຸບັນ ເຄືອຕົບຕີຕາມປ່າແມ່ນນັບມື້ນັບຫາໄດ້ຍາກ, ບາງເຂດແມ່ນບໍ່ມີເຄືອຕົບຕີແລ້ວ ໂດຍສະເພາະແລ້ວ ແມ່ນຕາມປ່າເຂດໄກ້ບ້ານ ຊຶ່ງວ່າໃນເຂດນີ້ແມ່ນບໍ່ມີຕົບຕີຫລົງເຫລືອຢູ່ເລີຍ, ທັງນີ້ກໍ່ຍ້ອນສາຍເຫດມາຈາກ ການເກັບກູ້ຕົບຕີຂອງປະຊາຊົນ ແມ່ນມີລັກສະນະການເກັບກູ້ແບບດັບສູນ, ຊຶ່ງວ່າປະຊາຊົນໄດ້ເກັບກູ້ເອົາທັງຮາກ ແລະ ເຄືອ. ສາ ເຫດໜຶ່ງກໍ່ເພາະວ່າສ່ວນຮາກ ແມ່ນຈະໃຫ້ນ້ຳໜັກຫຼາຍກວ່າສ່ວນທີ່ເປັນເປືອກຂອງລຳຕົ້ນ.

ການເກັບກູ້ຕົບຕີຂອງປະຊາຊົນ ແມ່ນເປັນລັກສະນະດັບສູນ ຫມາຍວ່າລົກເອົາຫມົດທັງຮາກ (ຮູບ 1).

ການເກັບກູ້ທີ່ຖືກວິທີແມ່ນເລືອກ ຕັກເອົາລຳທີ່ໃຫຍ່ ແລະ ປະລຳ ອ່ອນໄວ້ (ຮູບ 2).

ຖ້າລົກເອົາຫມົດໃນປີນີ້, ປີໜ້າກໍ່ ບໍ່ມີຕົບຕີໃຫ້ເກັບກູ້ອີກ (ຮູບ 3).

ລັກສະນະພືດສາດ

ຊື່ພື້ນເມືອງ : ຕົບຕີ

ຊື່ວິທະຍາສາດ : *Boehmeria malabralica*

ຕະກຸນ : Urticaceae

ຊື່ອື່ນໆ : ໜັງໜຽວ, ເປືອກຕຽງ (ພາສາລາວເທິງ), ຊາປານ, ເປືອກເມືອກ

ຕົບຕີເປັນໄມ້ປະເພດພຸ່ມກ້ຽວ ສູງປະມານ 15-20 ແມັດ, ລຳຕົ້ນມີຂະໜາດເສັ້ນຜ່າສູນກາງ ປະມານ 20-30 ຊມ, ມີເປືອກໜາ ແລະ ມີຜຸ່ມອາກາດເກີດຢູ່ຕາມລຳຕົ້ນ, ເປືອກຂອງຕົ້ນທີ່ແກ່ຈະມີສີນ້ຳຕານ. ໃນເມື່ອຕົ້ນຍັງອ່ອນເປືອກຈະເປັນສີແດງ, ປອກເປືອກໄດ້ງ່າຍ.

ໃບປົ່ງອອກໃບດຽວລຽນສະຫຼັບ, ໃບເປັນຮູບໄຂ່, ຂອບໃບເປັນປັກຄີແຂ້ວເລື້ອຍ, ປາຍໃບແຫຼມ, ກົກໃບມີ, ກວ້າງ 2.5-4 ຊມ, ຍາວ 6-8 ຊມ, ກ້ານໃບຈະມີສີແດງຍາວປະມານ 1-1.5 ຊມ, ຊຸ່ດອກເປັນຈຸ້ມເກີດຕາມງ່າມໃບ. ລະດູການອອກດອກ ແມ່ນຢູ່ລະຫວ່າງເດືອນມິຖຸນາ ຫາເດືອນກໍລະກົດ. ໝາກຕົບຕີມີລັກສະນະມົນ, ມີແກ່ນດຽວ ຊຶ່ງໝາກຈະສຸກແກ່ຢູ່ລະຫວ່າງເດືອນສິງຫາ ຫາເດືອນກັນຍາ.

- ຕົ້ນຕົບຕີປູກໄດ້ປະມານ 3 ເດືອນ (ຮູບ 1)
- ຕົ້ນຕົບຕີກຳລັງຈຸ່ດອກ (ຮູບ 2)
- ຕົ້ນຕົບຕີປູກໄດ້ປະມານ 6 ເດືອນ (ຮູບ 3)
- ຕົ້ນຕົບຕີເລື້ອຂຶ້ນຕາມກົກໄມ້ (ຮູບ 4)

ພື້ນທີ່ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມ

ພື້ນທີ່ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມ ທີ່ເໝາະສົມແກ່ການປູກຕົບຕີ

ຕົບຕີແມ່ນມີການຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ກະຈາຍຕົວຢູ່ຕາມປ່າທຳມະຊາດທົ່ວໄປ. ພື້ນທີ່ເໝາະສົມແກ່ການປູກຕົບຕີແມ່ນເຂດທີ່ມີຄວາມຊຸ່ມແຕ່ນ້ຳບໍ່ຖ້ວມ, ດິນສາມາດລະບາຍນ້ຳໄດ້ດີ, ດິນມີຄວາມອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍແຮ່ທາດຕ່າງໆ, ພື້ນທີ່ເຂດແຄມສາຍນ້ຳ ຫ່າງຈາກສາຍນ້ຳປະມານ 50 ແມັດ, ສູງຈາກລະດັບນ້ຳທະເລ 400 - 800 ແມັດ, ແຕ່ຕົບຕີກໍ່ສາມາດຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ໃນລະດັບສູງ ຈາກໜ້ານ້ຳທະເລ 1 000 -1 800 ແມັດ, ເຂດເຈີຍພູ. ແສງແດດສາມາດສ່ອງຜ່ານລົງ ສູ່ໜ້າດິນໄດ້ປະມານ 40 - 50% ຫຼື ແດດສາມາດສ່ອງຜ່ານລົງສູ່ໜ້າດິນໄດ້ໃນຕອນເຊົ້າຫຼືຕອນແລງ. ຢູ່ລາວພົບເຫັນຕົບຕີໃນເຂດແຂວງພາກເໜືອ (ແຂວງ ຜົ້ງສາລີ, ແຂວງ ອຸດົມໄຊ, ແຂວງ ຫຼວງນ້ຳທາ ແລະ ແຂວງ ບໍ່ແກ້ວ).

ຕົ້ນຕົບຕີມັກເກີດມີເຂດທີ່ຊຸ່ມຊື່ນ, ມີປ່າກ້ວຍ ແລະ ຮົ່ມໄມ້ພໍປະມານ (ຮູບ 1). ນອກຈາກນັ້ນ, ມັນກໍ່ຍັງມັກເກີດໃນເຂດແຄມນ້ຳລຳທານ ທີ່ມີດິນອຸດົມສົມບູນ.

ພື້ນທີ່ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມ ທີ່ບໍ່ເໝາະສົມແກ່ ການປູກຕົບຕີ

ພື້ນທີ່ ບໍ່ເໝາະສົມແກ່ການປູກຕົບຕີ ແມ່ນ ບ່ອນທີ່ເປີດແປ້ນ ບໍ່ມີຕົ້ນໄມ້ບັງແດດ, ດິນຂາດທາດອາຫານ, ນ້ຳມັກຖ້ວມ ຫຼື ຂັງ ບໍ່ສາມາດລະບາຍນ້ຳໄດ້ດີ ຫຼື ເຂດແຫ້ງແລ້ງ, ປ່າຕົບໜາໂພດ ບໍ່ມີແສງແດດສ່ອງຊອດ ຕະຫຼອດວັນ.

ຕົ້ນຕົບຕີຈະບໍ່ມັກ ແລະ ເກີດໄດ້ດີໃນເຂດທີ່ມີແສງແດດກະທົບໂດຍກົງ (ບ່ອນທີ່ບໍ່ມີປ່າໄມ້) ແລະ ນອກຈາກນັ້ນມັນຍັງບໍ່ມັກເກີດໃນເຂດທີ່ມີພູສູງຊັນ ແລະ ມີຫີນຫລາຍ.

ການປູກຕົບຕີ

ການຖາງຫຍ້າ

ກ່ອນຈະທຳການປູກຕົບຕີ ພວກເຮົາຕ້ອງໄດ້ກະກຽມສະຖານທີ່ໃຫ້ດີເສຍກ່ອນ, ທັງນີ້ກໍ່ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການປູກຕົບຕີໄດ້ຮັບຜົນດີ.

ຫຼັງຈາກທີ່ຄັດເລືອກສະຖານທີ່ໄດ້ແລ້ວ ເຮົາກໍ່ທຳການຖາງຫຍ້າ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ນ້ອຍອອກ, ຈົ່ງໄວ້ແຕ່ຕົ້ນໄມ້ໃຫຍ່, ປະໃຫ້ແຫ້ງແລ້ວກໍ່ຈູດ ຫຍ້າ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ນ້ອຍເລົ່ານັ້ນ.

ການລ້ອມຮົ່ວ

ຫຼັງຈາກປູກຕົບຕີແລ້ວ ກໍຕ້ອງທຳການລ້ອມຮົ່ວ ເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ສັດເຂົ້າທຳລາຍ ແລະ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຕົບຕີທີ່ປູກນັ້ນ ສາມາດຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ດີ, ສາມາດເກັບໄດ້ ໃນຈຳນວນທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ຂາຍໄດ້ເງິນໃນຈຳນວນທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນ.

ເມື່ອມີການປູກຕົບຕີເປັນສວນຂອງຕົນເອງແລ້ວ, ສິ່ງໜຶ່ງທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດເອົາໃຈໃສ່ແມ່ນການປ້ອງກັນສວນ ໂດຍນຳໃຊ້ຫລາຍທຽບແບບ ແລ້ວແຕ່ມີເງື່ອນໄຂຄວາມເໝາະສົມ (ຮູບ 1 ການລ້ອມຮົ່ວອ້ອມສວນຕົບຕີ ເພື່ອປ້ອງກັນສັດລ້ຽງເຂົ້າມາກິນໃບ ຫລື ທຳລາຍຕົບຕີ).

ຖ້າປູກຕົບຕີໄປແລ້ວ ແຕ່ບໍ່ມີມາດຕະການໃດໆໃນການປ້ອງກັນສວນຂອງຕົນເອງ, ມັນກໍ່ອາດຈະມີຜົນຮ້າຍຕາມມາ (ຮູບທີ່ 2, ຢາກສະແດງໃຫ້ເຫັນການທຳລາຍສວນຕົບຕີຈາກສັດລ້ຽງ).

ວິທີການປູກຕົບຕີ

ແມ່ນສາມາດປູກໄດ້ຫຼາຍວິທີ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ:

1. ປູກດ້ວຍແກ່ນ ແລະ ເກັບເອົາເບ້ຍຈາກປ່າມາປູກ
2. ປູກດ້ວຍການແຍກເຫງົ້າ
3. ປູກດ້ວຍລຳຕົ້ນ ຫຼື ຕັດງ່າປັກຊຳ
4. ການຝັງງ່າໄກ້ກັບໜ້າດິນ

ການປູກດ້ວຍແກ່ນ

ເຕັກນິກໃນການປູກຕົບຕີດ້ວຍແກ່ນແມ່ນ ໜຶ່ງໃນວິທີການປູກຕົບຕີ, ການກ້າແກ່ນ ໃນສວນ ກ້າແມ່ນ ເຮັດຄ້າຍຄືກັບການກ້າແກ່ນພືດຊະນິດອື່ນ, ແກ່ນແມ່ນ ທຳການກ້າໃສ່ໝານກ້າເບ້ຍ ທີ່ໄດ້ ຜ່ານການກະກຽມມາກ່ອນແລ້ວ.

ການກະກຽມດິນສຳລັບການບັນຈຸໃສ່ໃນຖົງຢາງດຳ (ຖົງກ້າເບ້ຍ) ແມ່ນ ຕ້ອງໄດ້ປະສົມດິນ ຊາຍ, ດິນທຳມະຊາດ ແລະ ຝຸ່ນຄອກ ໃນອັດຕາສ່ວນ 1:1:1 ໃຫ້ເຂົ້າກັນດີແລ້ວບັນຈຸໃສ່ໃນຖົງ, ແກ່ນ ຄວນຈະທຳການ ເກັບຈາກປ່າທຳມະຊາດ ໃນຊ່ວງເວລາທີ່ແກ່ນສຸກແກ່ດີ(ເດືອນ 8-9), ຕາກແດດ ໃຫ້ແຫ້ງ ຫຼື ເກັບໄວ້ປ່ອນຮົ່ມ ແຕ່ບໍ່ໃຫ້ອົບເພາະວ່າຈະເຮັດໃຫ້ເມັດຕາຍ ຫຼື ເວລາເອົາໄປກ້າ ເປີເຊັນ ຄວາມງອກຈະມີໜ້ອຍ, ການກ້າໃສ່ໝານຄວນປະຕິບັດ ຢູ່ໃນລະຫວ່າງ ເດືອນ 11-12, ຫຼັງຈາກນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ປົວລະບັດຮັກສາ, ພາຍຫຼັງ ທີ່ຕົບຕີຈະເລີນເຕີບໂຕມີໄປໄດ້ ປະມານ 2-3 ໃບ ແລ້ວແມ່ນ ເຮົາສາມາດນຳມາປັກຊຳໃນຖົງກ້າ ຕໍ່ໄດ້ແລ້ວຫຼັງຈາກນັ້ນ ກໍ່ທຳການເກັບຮັກສາ ໃນເຮືອນ ຊຳ ແລະ ອີກວິທີການໜຶ່ງແມ່ນ ຫຼັງຈາກທີ່ຕົ້ນກ້າ ມີໄປໄດ້ ປະມານ 5-7 ໃບ ແມ່ນ ເຮົາສາມາດນຳ ໄປປູກໃສ່ໃນສວນໄດ້ເລີຍ, ສ່ວນເບ້ຍທີ່ເກັບຈາກປ່າທຳມະຊາດແມ່ນ ປະຕິບັດຄືກັນກັບເບ້ຍທີ່ກ້າຢູ່ ໝານກ້າ.

ເບ້ຍຕົບຕີ ເຮົາສາມາດໄປຊອກຫາ ເອົາເບ້ຍອ່ອນທີ່ເກີດຕາມປ່າ ແລ້ວນຳ ມາປູກໄວ້ໃນສວນໄກ້ທັກກັບບ້ານຂອງ ຕົນເອງ (ຮູບ 1 ແລະ 2).

ການປູກລັກສະນະນີ້ແມ່ນເປັນວິທີ ການທີ່ຖືກຕ້ອງ (ຮູບ 3).

ລະດູການສຳລັບການເກັບເມັດພັນ

ຊ່ວງເວລາທີ່ໝາກ ຫຼື ແກ່ນ ຂອງຕົບຕີສຸກແກ່ແມ່ນ ຢູ່ລະຫວ່າງເດືອນ 8-9, ໃນເວລາທີ່ເຮົາ ລົງເກັບແກ່ນຕົບຕີ ເຮົາຕ້ອງໄດ້ສັງເກດເບິ່ງໃຫ້ດີວ່າ ແກ່ນນັ້ນແມ່ນ ໄດ້ສຸກແກ່ດີແລ້ວ ຫຼື ຍັງ, ແກ່ນທີ່ ສຸກແກ່ດີປົກກະຕິແລ້ວແມ່ນ ຈະມີສີດຳ ນັ້ນສະແດງວ່າມັນສາມາດເກັບກ່ຽວໄດ້.

ການເກັບຮັກສາເມັດພັນ

ເມື່ອເມັດພັນໄດ້ຖືກເກັບມາຈາກປ່າແລ້ວ, ເຮົາຈະຕ້ອງໄດ້ເກັບຮັກສາໃຫ້ຖືກວິທີ, ຕາກແດດ ໃຫ້ແຫ້ງດີ ແລ້ວກໍ່ຢ້າງໃສ່ຄວນໄຟ, ຫຼັງຈາກທີ່ແຫ້ງດີແລ້ວ ທຳການຫໍ່ເມັດພັນດ້ວຍເຈ້ຍ, ໃບຕອງແຫ້ງ ຫຼື ຜ້າແພແຫ້ງຕ່າງໆແລ້ວກໍ່ນຳໄປເກັບຮັກສາໄວ້ໃນບ່ອນທີ່ມີອາກາດຖ່າຍເທສະດວກ, ຫຼືກ ເວັ້ນບ່ອນ ທີ່ມີອຸນຫະພູມສູງ, ຄວາມຮ້ອນສູງ, ບ່ອນທີ່ມີຄວາມຊຸ່ມ ແລະ ບ່ອນທີ່ມີອຸນຫະພູມຕ່ຳຈົນເກີນໄປ.

ການກະກຽມດິນໝານກ້າ

ການກ້າແກ່ນແມ່ນ ມັນຮຽກຮ້ອງເຖິງການກະກຽມດິນທີ່ດີ ເພື່ອເປັນສິ່ງຄ້ຳປະກັນ ໃຫ້ແກ່ນ ທີ່ກ້ານັ້ນມີ ຄວາມງອກດີ, % ຄວາມງອກສູງ, ໝານກ້າຕ້ອງປະກອບດ້ວຍ ດິນທຳມະຊາດ 2 ສ່ວນ, ດິນຊາຍ 3 ສ່ວນ ແລະ ໜຶ່ງສ່ວນຂອງຝຸ່ນຄອກ ປະສົມໃຫ້ເຂົ້າກັນດີ, ການກະກຽມໝານແມ່ນ ເຮັດ ຄືກັນກັບການເຮັດໝານຜັກ ແລະ ກໍ່ຫວ່ານແກ່ນໃຫ້ທົ່ວໝານຢ່າງສະມຳສະເໝີ.

ໝາຍເຫດ : ຖ້າຫາກວ່າເຮົາແປງດິນໝານກ້າບໍ່ມຸ່ນ ມີກ້ອນນ້ອຍກ້ອນໃຫຍ່ ເຮົາຄວນຫົດນ້ຳໝານກ້າ ກ່ອນຫວ່ານແກ່ນຕົບຕີລົງໃສ່ ເພາະວ່າຖ້າຫາກເຮົາຫວ່ານແກ່ນໃສ່ເລີຍມັນຈະເຮັດໃຫ້ແກ່ນຕົບຕີຕົກ ຫຼືບດິນແລ້ວມັນຈະບໍ່ສາມາດງອກພື້ນດິນອອກມາໄດ້ ຫຼື ງອກຍາກ.

ເຕັກນິກການກ້າແກ່ນ ໃສ່ໝານກ້າ

ເຮົາຄວນຈະກ້າແກ່ນ ໃນສວນກ້າຢູ່ລະຫວ່າງເດືອນ 11-12 ຫຼັງຈາກ ທີ່ໄດ້ມີການກະກຽມ ໝານທີ່ດີແລ້ວ, ການກ້າແກ່ນ ໃສ່ໝານກ້າແມ່ນ ເຮົາເຮັດຄືກັນກັບການກ້າແກ່ນຜັກ, ການກ້າແກ່ນ ກາເຟ, ການກ້າແກ່ນແມ່ນ ມັນຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງມີນ້ຳສະໜອງໃຫ້ຢ່າງພຽງພໍກັບຄວາມຕ້ອງການ ໃນແຕ່ລະໄລຍະ.

ການນຳເອົາຕົ້ນກ້າເຂົ້າຊຳໃນຖົງ ແລະ ການບົວລະບັດຮັກສາ

ການກຽມດິນສຳລັບໃສ່ຖົງປັກຊຳ

ການກຽມດິນສຳລັບໃສ່ຖົງປັກຊຳແມ່ນ ຕ້ອງປະສົມດິນທຳມະຊາດ, ດິນຊາຍ ແລະ ຝຸ່ນ ຄອກ ໃນອັດຕາສ່ວນ 1 : 1 : 1 ປະສົມອັດຕາສ່ວນດັ່ງກ່າວໃຫ້ເຂົ້າກັນດີແລ້ວກໍ່ ບັນຈຸໃສ່ໃນຖົງກ້າເບ້ຍ

ໃຫ້ພໍເໝາະ, ຫຼັກເອົາຕົ້ນກ້າຈາກໜານກ້າໝົດທັງຮາກ ແລ້ວນຳມາບັນຈຸໃສ່ໃນຖົງປັກຊຳ ຫຼັງຈາກນັ້ນ ກໍ່ນຳໄປຮັກສາໃນເຮືອນຊຳ

ວິທີການຫຼັກເອົາເບ້ຍ

ການຫຼັກເອົາຕົ້ນກ້າໝົດທັງຮາກແມ່ນ ຕ້ອງໄດ້ເຮັດດ້ວຍຄວາມລະມັດລະວັງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ຕົ້ນກ້າທີ່ນຳມາປັກຊຳນັ້ນງາມ ແລະ ແຂງແຮງດີ, ກ່ອນການຫຼັກເອົາຕົ້ນກ້າໝົດທັງຮາກນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ ຫົດນ້ຳໜານກ້າທີ່ຈະທຳການຫຼັກເອົາຕົ້ນກ້ານັ້ນ ໃຫ້ຊຸ່ມກ່ອນປະມານ 30 ນາທີຂຶ້ນໄປ, ຄວນໃຊ້ໄມ້ ກີ້ມອ້ອມຕົ້ນກ້າ, ຖ້າຫາກວ່າ ທ່ານຫາກຖະໜົດມີເບື້ອງຂວາ ໃຫ້ໃຊ້ມີເບື້ອງຂວາກື້ມດິນ ແລະ ໃຊ້ມີເບື້ອງຊ້າຍດຶງເອົາ ຕົ້ນກ້າຂຶ້ນມາຄ່ອຍໆ ຫຼັກລ້ຽງບໍ່ໃຫ້ກະທົບກະເທືອນເຖິງລຳຕົ້ນ ແລະ ຮາກ.

ການນຳເອົາຕົ້ນກ້າມາປັກຊຳໃສ່ໃນຖົງປັກຊຳ

ໃຫ້ໃຊ້ໄມ້ ສຽບລົງໄປໃນຖົງທີ່ບັນຈຸດິນ(ຈຸດໃຈກາງຂອງຖົງຈາກດ້ານເທິງ) ໃຫ້ເປັນຮູ ແລ້ວ ນຳເອົາເບ້ຍມາໃສ່ຕາມຮູດັ່ງກ່າວ ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍ່ເອົາມີບົບດິນໃສ່ຕົ້ນກ້າໃຫ້ແໜ້ນ ແລະ ກໍ່ນຳໄປເກັບ ມັງນໃນເຮືອນຊຳ ຫຼື ບ່ອນຮົ່ມ ແລ້ວກໍ່ຫົດນ້ຳພ້ອມ.

ການບົວລະບັດຮັກສາ

ຫຼັງຈາກທີ່ເອົາເອົາໄປໄວ້ໃນເຮືອນຊຳແລ້ວຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໃນການບົວລະບັດຮັກສາໃຫ້ດີ ຫຼັງຈາກທີ່ປັກຊຳແລ້ວ, ການໃຫ້ນ້ຳແມ່ນ ຕ້ອງໄດ້ໃຫ້ 2-3 ເທື່ອຕໍ່ອາທິດ ໃນຕອນເຊົ້າ ແລະ ຕອນ ບ່າຍ ເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມຊຸ່ມຢ່າງພຽງພໍ ແຕ່ບໍ່ ໃຫ້ຫຼາຍຈົນເກີນໄປ(ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ຫົດນ້ຳຕິດຕໍ່ກັນເປັນເວລາ ຫຼາຍວັນ) ບໍ່ສະນັ້ນ ຕົບຕີອາດ ຈະເນົ່າຕາຍ ໄດ້.

ການນຳເອົາເບ້ຍໄປປູກ

ເບ້ຍຈາກເບົ້າ

ຫຼັງຈາກທີ່ນຳເອົາເບ້ຍໄປຊຳໄດ້ 2-3 ເດືອນແລ້ວເຮົາກໍ່ສາມາດທີ່ຈະນຳເອົາ ໄປປູກໃສ່ສວນ ໄດ້, ເວລາປູກຕ້ອງໄດ້ ສຶກເອົາຖົງຢ່າງອອກກ່ອນນຳເອົາເບ້ຍລົງຊຸມ.

ເບ້ຍຈາກໜານ ແລະ ຈາກປ່າ

ເມື່ອສັງເກດເຫັນວ່າ ເບ້ຍມີໃບໄດ້ 5-7 ໃບແລ້ວ ເຮົາກໍ່ສາມາດນຳໄປປູກໃສ່ສວນໂດຍກົງ ໄດ້ເລີຍ ແຕ່ເຮົາຕ້ອງໄດ້ຕັດແຕ່ງໃຫ້ ເໝາະສົມກ່ອນການປູກ.

ການປູກດ້ວຍການແຍກເຫງົ້າ

ແມ່ນນຳໃຊ້ເຕັກນິກທີ່ງ່າຍດາຍ, ນຳໃຊ້ແຮງງານໜ້ອຍ, ປະຢັດເວລາ ແລະ ໃຫ້ຜົນຕອບ ແທນໃວ.

ການເລືອກເຫງົ້າທີ່ຈະນຳມາປູກ

ເມື່ອເຮົາລົງເລືອກເຫງົ້າທີ່ຈະນຳມາປູກ ເຮົາຕ້ອງໄດ້ທຳການສັງເກດໃຫ້ດີ, ເພາະວ່າ ພວກ ມັນແມ່ນ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍ ທາງດ້ານຈຳນວນຕົ້ນ ແລະ ຈຳນວນງ່າ, ສິ່ງສຳຄັນທີ່ສຸດ ແມ່ນ ຕ້ອງເລືອກເອົາເຫງົ້າທີ່ມີລຳຕົ້ນແຂງແຮງດີ, ບໍ່ແກ່ຈົນເກີນໄປ ແລະ ປາສະຈາກຮ່ອງຮອຍການ ທຳລາຍຂອງແມງໄມ້, ເຮົາຕ້ອງໄດ້ສັງເກດເບິ່ງຈຳນວນຕົ້ນ ຖ້າຫາກວ່າ ມີຈຳນວນຕົ້ນຫຼາຍໃນເຫງົ້າ ໃຫຍ່ເຫງົ້າດຽວ, ຕ້ອງໄດ້ຜ່າແຍກອອກເປັນສ່ວນນ້ອຍໆ ທີ່ມີ 2-3 ລຳຕົ້ນຕໍ່ສ່ວນ ຫຼັງຈາກນັ້ນ ກໍ່ນຳ ໄປປູກໄດ້ເລີຍ.

ການຕັດແຕ່ງກ່ອນການເພາະປູກ

ກ່ອນການເພາະປູກ ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການຕັດແຕ່ງທີ່ດີເສຍກ່ອນ, ເພາະວ່າ ຕົ້ນຕົບຕີທີ່ຈະ ນຳໄປປູກນັ້ນແມ່ນ ມີລຳຕົ້ນທີ່ສູງຍາວ, ງ່າຫຼາຍ ແລະ ຮາກຍາວ, ງ່າຕ້ອງໄດ້ຕັດ ຮັກສາໄວ້ພຽງແຕ່ 2-3 ງ່າ ທີ່ຍາວ 30-50 Cm ແລະ ຮາກທີ່ຍາວຕ້ອງໄດ້ຕັດອອກໃຫ້ເຫຼືອ ພຽງແຕ່ 5-10 Cm, ສິ່ງສຳຄັນທີ່ສຸດຄື : ເວລາຕັດບໍ່ໃຫ້ຈຸດປາຍບ່ອນທີ່ຕັດນັ້ນແຕກມຸ່ນ ທັງງ່າ ແລະ ຮາກ ເພາະວ່າ ມັນ ຈະເປັນສາຍເຫດ ເຮັດໃຫ້ຕົ້ນຕົບຕີເນົ່າ ຫຼື ຕາຍ ກ່ອນທີ່ຮາກ, ງ່າ ແລະ ລຳຕົ້ນໃໝ່ຈະປົ່ງອອກມາ.

ລະດູການທີ່ເໝາະສົມໃນການ ນຳເອົາເຫງົ້າ ຫຼື ລຳຕົ້ນມາປູກ

ຫຼັງຈາກທີ່ໄດ້ຊຸດເຫງົ້າຕົບຕີອອກມາຈາກປ່າແລ້ວ ຕ້ອງໄດ້ທຳການເພາະປູກຢ່າງຮີບດ່ວນ, ບໍ່ຄວນປະໄວ້ດົນເກີນ 2-3 ມື້ ເພາະວ່າມັນອາດຈະແຫ້ງ, % ການປົ່ງຮາກໃໝ່ ແລະ ການປົ່ງໜໍ່ ມີໜ້ອຍ ເຮັດໃຫ້ຕົ້ນຕົບຕີທີ່ປູກນັ້ນຢຸດສະຖິກການຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ກໍ່ບໍ່ມີການຈະເລີນເຕີບໂຕ ເທົ່າທີ່ຄວນ, ລະດູການທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດສຳລັບການປູກຕົບຕີແມ່ນ ຢູ່ລະຫວ່າງເດືອນ 5-6 ຫຼື ໃນ ຊ່ວງຕົ້ນລະດູຝົນ.

ເຕັກນິກການປູກ

ເຮົາຕ້ອງໄດ້ເລືອກພື້ນທີ່ປູກຕົບຕີ ໃຫ້ເໝາະສົມ, ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານແຮງງານ ແລະ ການລົງທຶນບາງເລັກນ້ອຍ, ຮຸ້ນຳໃຊ້ເຕັກນິກວິທີການທີ່ຖືກຕ້ອງ ນັ້ນກໍ່ໝາຍຄວາມວ່າ ເຮົາລົງທຶນ ໜ້ອຍ ແຕ່ໄດ້ຜົນຕອບແທນສູງກວ່າການລົງທຶນ, ການປູກຫຼາຍ ແຕ່ຜົນຕອບແທນຜັດມີໜ້ອຍ, ເຮັດໃຫ້ເສຍແຮງງານ, ເສຍເວລາ ແລະ ກໍ່ເສຍທຶນໄປນຳອີກດ້ວຍ, ສະນັ້ນ ເຕັກນິກການປູກ ທີ່ເໝາະ ສົມແມ່ນ ມີດັ່ງນີ້ :

- ຊຸດຊຸມ ຂະໜາດ 20 ຊມ (ກວ້າງ) x 20 ຊມ (ຍາວ) x 20 ຊມ (ເລິກ)

- ໄລຍະຫ່າງລະຫວ່າງຕົ້ນ 2-3 ແມັດ
- ໄລຍະຫ່າງລະຫວ່າງແຖວ 2-2.5 ແມັດ
- ການເພີ່ມຄວາມອຸດົມສົມບູນໃຫ້ແກ່ດິນແມ່ນ ສິ່ງທີ່ຄວນໄດ້ປະຕິບັດ

ການບົວລະບັດຮັກສາ

ການບົວລະບັດຮັກສາແມ່ນ ອີກກິດຈະກຳໜຶ່ງທີ່ເຮົາຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ການສ້າງຮົ່ວປ້ອງກັນ, ການກຳຈັດວັດສະພຶດ, ການຕັດແຕ່ງກິ່ງງ່າ ສິ່ງເລົ່ານີ້ແມ່ນ ສິ່ງທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດ ຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີ.

ການສ້າງຮົ່ວປ້ອງກັນ

ການສ້າງຮົ່ວປ້ອງກັນແມ່ນ ກິດຈະກຳທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ ສຳລັບວຽກງານກະສິກຳ, ເຮົາຄວນຈະເລີ່ມການສ້າງຮົ່ວປ້ອງກັນ ເມື່ອເຮົາເລີ່ມລົງປະຕິບັດວຽກງານການກຽມດິນ, ຮົ່ວປ້ອງກັນນັ້ນເຮົາຈະຕ້ອງໄດ້ໜັ້ນ ກວດສອບຢ່າງເປັນປົກກະຕິ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ມີສັດຕູເຂົ້າທຳລາຍເຄື່ອງປູກໃນສວນ.

ການກຳຈັດວັດສະພຶດ

ເຮົາຈະໄດ້ທຳການກຳຈັດວັດສະພຶດ ໃນຊ່ວງປີທຳອິດ ຂອງການເພາະປູກ 1-2 ຄັ້ງ/ປີ, ແຕ່ມັນບໍ່ຈຳເປັນທີ່ຈະທຳການກຳຈັດວັດສະພຶດຄືກັບການກຳຈັດວັດສະພຶດ ໃນໄຮ່ເຂົ້າ, ພາຍຫຼັງຈາກປີ ທີ່ ສອງ ແລະ ສາມ ໄປແລ້ວຕົ້ນຕົບຕີຈະຂະຫຍາຍເຕັມພື້ນທີ່ ຊຶ່ງຫຍ້າຈະບໍ່ສາມາດເກີດໄດ້.

ການຕັດແຕ່ງກິ່ງງ່າ

ເມື່ອຕົບຕີໄດ້ຈະເລີນເຕີບໂຕຂຶ້ນ ພວກເຮົາຈະສັງເກດເຫັນວ່າມັນມີຫຼາຍລຳຕົ້ນ, ງ່າ ແລະ ລຳຕົ້ນກໍ່ສາມາດເກີດຂຶ້ນຕາມເທົ່າ ຂອງມັນໄດ້, ວຽກງານການຕັດແຕ່ງແມ່ນ ກິດຈະກຳທີ່ສຳຄັນ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດ, ຖ້າຫາກວ່າ ເທົ່າຫາກມີຫຼາຍລຳຕົ້ນ ຫຼື ຫຼາຍງ່າ(ຫຼາຍກວ່າ 10 ລຳຕົ້ນ), ເຮົາຄວນຈະທຳການຕັດພວກມັນອອກ ໂດຍການຕັດເອົາງ່າທີ່ບໍ່ດີ, ບ່າງ ຫຼື ມີຮູແມງໄມ້ເຈາະຖິ້ມ, ເຮົາຄວນຈົ່ງໄວ້ 7-10 ຕົ້ນ ຫຼື ງ່າຕໍ່ເຫຼົ້າ, ຖ້າຫາກເຮົາຈົ່ງປະໄວ້ຫຼາຍງ່າໂພດ, ມັນຈະບໍ່ເຮັດໃຫ້ລຳຕົ້ນ ຫຼື ງ່າຂອງຕົບຕີນັ້ນໃຫຍ່ເທົ່າທີ່ຄວນ ຍ້ອນການຍາດແຍງທາດອາຫານທີ່ມີໃນດິນ.

ການນຳເອົາຕົ້ນ ຫຼື ງ່າມາປັກຊຳ

ການປັກຊຳລຳຕົ້ນ ຫຼື ງ່າ ໃສ່ຖົງປັກຊຳແມ່ນ ວິທີການໜຶ່ງທີ່ປະຊາຊົນເຄີຍປະຕິບັດຜ່ານມາໃນບາງໝູ່ບ້ານ, ການປັກຊຳລຳຕົ້ນ ຫຼື ງ່າ ໃສ່ຖົງປັກຊຳແມ່ນ ຈະຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ແຮງງານ, ເວລາ ແລະ ທຶນຫຼາຍ ແຕ່ຈະໄດ້ຜົນດີ ຊຶ່ງມີຂັ້ນຕອນດັ່ງລຸ່ມນີ້ :

ການກຽມດິນ ເພື່ອບັນຈຸໃນຖົງປັກຊຳ

ການກຽມດິນ ເພື່ອບັນຈຸໃນຖົງປັກຊຳແມ່ນ ເຮັດຄືກັນກັບການກຽມດິນເພື່ອການກ້າແກ່ນໃນສວນກ້າ ທົ່ວໄປເຊັ່ນ : ດິນຈາກທຳມະຊາດ, ດິນຊາຍ ແລະ ຜຸ່ນຄອກ ໃນອັດຕາສ່ວນ 1 :1 :1, ປະສົມໃຫ້ ເຂົ້າກັນດີແລ້ວບັນຈຸໃສ່ໃນຖົງໃຫ້ເໝາະສົມ ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍ່ນຳເອົາງ່າຕົບຕີ, ຊຶ່ງຜ່ານການຕັດເປັນທ່ອນ ນັ້ນ ມາໃສ່ໃນຮູໃນຖົງປັກຊຳ ແລ້ວກໍ່ນຳໄປໄວ້ໃນເຮືອນຊຳ.

ການຄັດເລືອກລຳຕົ້ນ ຫຼື ງ່າ ທີ່ດີ ເພື່ອການປັກຊຳ

ຕົບຕີແມ່ນ ຈະມີຫຼາຍງ່າ, ສະນັ້ນ ເຮົາຄວນຈະເລືອກໃຫ້ດີ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ງ່າທີ່ດີເພື່ອການປັກ ຊຳ, ງ່າທີ່ ຈະນຳມາປັກຊຳຕ້ອງເປັນງ່າທີ່ດີ, ບໍ່ມີຮ່ອງຮອງການທຳລາຍຂອງແມງໄມ້, ຂະໜາດຂອງງ່າຈະຕ້ອງ ມີເສັ້ນຜ່າສູນກາງປະມານ 0.5-2 ຊມ ແລະ ຈະຕ້ອງເປັນງ່າທີ່ແກ່.

ການຕັດງ່າ ເພື່ອບັນຈຸໃນຖົງປັກຊຳ

ການຕັດງ່າແມ່ນ ປັດໃຈໜຶ່ງ ທີ່ສົ່ງຜົນເຖິງ ການປັກຊຳງ່າ ໃນຖົງປັກຊຳ, ຖ້າຫາກເຮົາຕັດງ່າບໍ່ດີ ອາດ ຈະເຮັດໃຫ້ງ່າໃນຖົງປັກຊຳນັ້ນເນົາ ແລະ ສຸດທ້າຍກໍ່ຕາຍ, ສະນັ້ນ ເຮົາຄວນເອົາໃຈໃສ່ໃນການຕັດງ່າ, ງ່າຄວນຕັດເຈັ້ຍໂດຍບໍ່ໃຫ້ມີຮອຍແຕກ ແລະ ບວບຊັ້ ທັງສອງສົ້ນສຸດ, ລວງຍາວທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດ ໃນການຕັດຕົບຕີໃຫ້ເປັນທ່ອນເພື່ອການປັກຊຳນັ້ນແມ່ນ ປະມານ 20-25 ຊມ ແລະ ປະກອບມີ 2-3 ຕາຕໍ່ທ່ອນ.

ຖົງປັກຊຳ

ເຮົາຄວນຈະໃຊ້ໄມ້ກົມ ທີ່ມີປາຍແຫຼມ ເຈາະຮູລົງໄປໃຈກາງຂອງຖົງທີ່ບັນຈຸດິນແລ້ວ, ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ເປັນຮູ, ມັນຈະມີຄວາມສະດວກໃນເວລາທີ່ພວກເຮົານຳເອົາຕົບຕີມາສູງຕາມຮູ ແລະ ກໍ່ໃຊ້ມື ເນັ້ນດິນອ້ອມໆ ງ່າປັກຊຳ, ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍ່ນຳເອົາຖົງປັກຊຳພ້ອມຕົບຕີ ໄປໄວ້ໃນເຮືອນຊຳ, ຫຼັກລ້ຽງບໍ່ ໃຫ້ໃຊ້ງ່າຕົບຕີ ທີ່ຕັດນັ້ນສູງບລົງໂດຍກົງ ເພາະມັນອາດຈະເຮັດໃຫ້ປາຍເກີດບວບຊັ້ໄດ້.

ການປົວລະບັດຮັກສາ

ການໃຫ້ນ້ຳ

ການໃຫ້ນ້ຳແມ່ນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ດິນມີຄວາມຊຸ່ມ, ແຕ່ບໍ່ໃຫ້ປູກຫຼາຍຈົນເກີນໄປ ເພາະມັນອາດເຮັດໃຫ້ ຕົບຕີໃນຖົງປັກຊຳນັ້ນເນົາຕາຍໄດ້, ການໃຫ້ນ້ຳຄວນໃຫ້ 2 ຄັ້ງຕໍ່ອາທິດ (ຄັ້ງໜຶ່ງໃນຕອນເຊົ້າ ແລະ ອີກຄັ້ງໜຶ່ງໃນຕອນປ່າຍ) ຖ້າຫາກວ່າ ມີຝົນຕົກແມ່ນ ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ໃຫ້ນ້ຳ.

ການກຳຈັດວັດສະພຶດ ແລະ ແມງໄມ້

ບາງຄັ້ງເຮົາອາດຈະຕ້ອງໄດ້ກຳຈັດວັດສະພຶດ ໃນຖົງປັກຊຳ ໂດຍການຫຼີກເອົາວັດສະພຶດອອກຈາກຖົງປັກຊຳ ພ້ອມທັງສັງເກດເບິ່ງພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ທີ່ເກີດນັ້ນ ຖ້າຫາກມີກໍ່ໃຫ້ກຳຈັດ ແລະ ຫາວິທີປ້ອງກັນແຕ່ຫົວທີ.

ເຕັກນິກການປູກ

ຫຼັງຈາກປັກຊຳໄດ້ 3-4 ເດືອນ ເຮົາກໍ່ສາມາດນຳໄປປູກໃນສວນໄດ້, ກ່ອນທີ່ຈະທຳການປູກໃນສວນແມ່ນ ເຮົາຈະຕ້ອງໄດ້ກະກຽມແຮງງານໃຫ້ພຽງພໍ, ຖົງປັກຊຳຈະຕ້ອງໄດ້ສືກອອກກ່ອນນຳເບ້ຍ ລົງຊຸມ, ຖ້າຫາກວ່າ ຮາກຫາກຍາວຈົນເກີນໄປ ຄວນຈະໄດ້ຕັດອອກ, ຫາກຕົ້ນກ້າມີງ່າຫຼາຍກວ່າ 7 ງ່າກໍ່ຕ້ອງໄດ້ຕັດອອກ ຈຶ່ງໄວ້ 3-5 ງ່າ.

ການເອົາງ່າຝັງດິນ

ການນຳເອົາງ່າຝັງດິນແມ່ນ ອີກວິທີການໜຶ່ງທີ່ເໝາະສົມ ໃນການຂະຫຍາຍພັນຂອງຕົບຕີ ຊຶ່ງເປັນວິທີການທີ່ງ່າຍ, ປະຊາຊົນທົ່ວໄປສາມາດເຮັດໄດ້, ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງໃຊ້ແຮງງານ ແລະ ທຶນຫຼາຍ, ປະຢັດເວລາ, ພາຍຫຼັງນຳເອົາໄປປູກແລ້ວເປີເຊັນ ການຕາຍມີໜ້ອຍ.

ການຄັດເລືອກງ່າ ທີ່ດີເພື່ອຝັງດິນ

ເລືອກເອົາງ່າທີ່ມີຂະໜາດໃຫຍ່ກວ່າ ຫຼື ເທົ່າກັບໄມ້ທູ່ ຫຼື ມີເສັ້ນຜ່າສູນກາງປະມານ 0.5-2 ຊມ, ເປັນງ່າທີ່ແຂງແຮງດີ, ບໍ່ເປັນພະຍາດ, ບໍ່ມີຮ່ອງຮອຍການທຳລາຍຂອງແມງໄມ້.

ການຝັງດິນ ໂດຍບໍ່ຕັດງ່າອອກຈາກຕົ້ນ

ຫຼັງຈາກທີ່ເຮົາເລືອກໄດ້ງ່າຕາມຕ້ອງການແລ້ວ, ເຮົາກໍ່ຂຸດໜ້າດິນໄກ້ໆກັບງ່າ ທີ່ເຮົາຈະທຳການເນີ້ງລົງຝັງນັ້ນ, ການຂຸດແມ່ນ ຂຸດກະວ່າພໍທີ່ຈະສາມາດຖົມງ່າທີ່ຈະເນີ້ງລົງມາຖົມ ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍ່ເນີ້ງເອົາງ່າ ລົງມາຢຽດຕາມຮອຍຂຸດແລ້ວກໍ່ທຳການເຂ່ຍດິນຖົມ ແລະ ກໍ່ຢຽບໜ້າດິນໃຫ້ແໜ້ນ ກໍ່ຖືວ່າ ເປັນອັນສຳເລັດ, ລະດູທີ່ເໝາະສົມແມ່ນ ຕົ້ນລະດູຝົນ.

ການຝັງດິນ ໂດຍການຕັດງ່າອອກຈາກຕົ້ນ

ຫຼັງຈາກທີ່ເຮົາເລືອກໄດ້ງ່າຕາມຕ້ອງການແລ້ວ, ເຮົາກໍ່ຕັດເອົາງ່າດັ່ງກ່າວນັ້ນໄປຝັງດິນຕາມບ່ອນທີ່ກະກຽມໄວ້ນັ້ນ ແຕ່ຕ້ອງເປັນບ່ອນທີ່ມີດິນອຸດົມສົມບູນ ແລະ ຊຸ່ມ ແຕ່ບໍ່ຄວນຊຸ່ມຈົນເກີນໄປ ເພາະອາດຈະເຮັດໃຫ້ງ່ານັ້ນເນົາໄດ້, ເມື່ອນຳເອົາງ່າມາຖົງບ່ອນທີ່ຈະຝັງດິນແລ້ວ ເຮົາກໍ່ເລີ້ມລົງມືຂຸດໜ້າດິນບ່ອນທີ່ເຮົາຈະທຳການຝັງງ່ານັ້ນ, ຂຸດກະວ່າພໍທີ່ຈະສາມາດ ຖົມງ່າທີ່ຈະຝັງນັ້ນ ຫຼັງຈາກ

ນັ້ນນຳເອົາງ່າ ລົງມາຢຽດຕາມຮອຍຂຸດແລ້ວກໍ່ທຳການເຂ່ຍດິນຖົມ ແລະ ກໍ່ຢຽບໜ້າດິນໃຫ້ແໜ້ນ ກໍ່ຖືວ່າ ເປັນອັນສຳເລັດ, ລະດູທີ່ເໝາະສົມແມ່ນ ຕົ້ນລະດູຝົນ.

ການບົວລະບັດຮັກສາ

ການໃຫ້ນ້ຳ

ການໃຫ້ນ້ຳແມ່ນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ດິນມີຄວາມຊຸ່ມ, ແຕ່ບໍ່ໃຫ້ປູກຫຼາຍເກີນໄປ ເພາະມັນອາດເຮັດໃຫ້ງ່າຕົບຕີໃນດິນນັ້ນເນົາຕາຍໄດ້, ການໃຫ້ນ້ຳຄວນໃຫ້ 2 ຄັ້ງຕໍ່ອາທິດ (ຄັ້ງໜຶ່ງໃນຕອນເຊົ້າ ແລະ ອີກຄັ້ງໜຶ່ງໃນຕອນບ່າຍ) ຖ້າຫາກວ່າ ມີຝົນຕົກແມ່ນ ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ໃຫ້ນ້ຳ.

ການກຳຈັດວັດສະພຶດ ແລະ ແມງໄມ້

ບາງຄັ້ງເຮົາອາດຈະຕ້ອງໄດ້ກຳຈັດວັດສະພຶດ ໃນເຂດທີ່ເຮົາຝັງງ່າ ໂດຍການຫຼີກເອົາວັດສະພຶດອອກຈາກເຂດບ່ອນທີ່ເຮົາຝັງງ່ານັ້ນ, ພ້ອມທັງສັງເກດເບິ່ງພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ທີ່ເກີດນັ້ນ, ຖ້າຫາກມີກໍ່ໃຫ້ກຳຈັດ ແລະ ຫາວິທີປ້ອງກັນແຕ່ຫົວທີ.

ການບົວລະບັດຮັກສາສວນຕົບຕີ ແລະ ຕິດຕາມພະຍາດ ຢູ່ໃນສວນ

ເຕັກນິກການນຳເອົາໄປປູກ

ຫຼັງຈາກປັກຊຳໄດ້ 4-5 ເດືອນ ຫຼື ໜ້າທີ່ປົ່ງອອກມາມີ 5-7 ໃບແລ້ວ ເຮົາກໍ່ສາມາດນຳໄປປູກໃນສວນໄດ້, ກ່ອນທີ່ຈະທຳການປູກໃນສວນນັ້ນແມ່ນ ເຮົາຈະຕ້ອງໄດ້ກະກຽມແຮງງານໃຫ້ພຽງພໍ, ຕ້ອງໄດ້ຂຸດເອົາງ່າທີ່ຝັງໃນດິນນັ້ນຂຶ້ນມາ ແລະ ກໍ່ຕັດເປັນທ່ອນ ຊຶ່ງແຕ່ລະທ່ອນນັ້ນຕ້ອງປະກອບມີ 1-2 ໜໍ່, ຖ້າຫາກວ່າ ຮາກຫາກຍາວຈົນເກີນໄປ ກໍ່ຄວນຈະໄດ້ຕັດອອກ ເຫຼືອປະມານ 5-10 ຊມ.

ການຂະຫຍາຍພັນ

ຕົບຕີສາມາດຂະຫຍາຍພັນດ້ວຍແກ່ນ ໂດຍມີນົກ ແລະ ຄົນ ເປັນພາຫະນຳ ເຊັ່ນ: ຄົນນຳເອົາແກ່ນໄປກ້າ, ນົກກິນແກ່ນທີ່ນ້ອຍຄືກັບແກ່ນຫຍ້າ ແລ້ວໄປຂີ້ໃສ່ບ່ອນອື່ນ ຫຼັງຈາກນັ້ນ ໃນເມື່ອແກ່ນດັ່ງກ່າວໄດ້ພົບກັບເງື່ອນໄຂທີ່ເໝາະສົມມັນກໍ່ຈະງອກເປັນຕົ້ນຕົບຕີໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ, ດ້ວຍການແຍກເຫງົ້າ ແລະ ກິ່ງງ່າ ດ້ວຍການຕັດແລ້ວນຳໄປປັກຊຳໃນຖົງປລາສຕິກດຳ ແລະ ຮັກສາໄວ້ໃນເຮືອນຊຳ ຫຼື ຊຳໃສ່ໜານໂດຍກົງ.

ແມງໄມ້ທີ່ມັກພົບເຫັນ ໃນສວນຕົບຕີ

ແມງໄມ້ທີ່ມັກພົບເຫັນ ໃນສວນຕົບຕີແມ່ນ ແມງກະເບື້ອ ທີ່ມັນຈະມາວາງໄຂ່ ໃສ່ຕາມ ໃບຂອງຕົບຕີ ແລະ ກໍ່ຈະກາຍເປັນໂຕບຶງ ທີ່ກັດກິນໃບຕົບຕີ ເຮັດໃຫ້ຕົບຕີນັ້ນ ບໍ່ງາມ ແລະ ການຈະເລີນເຕີບໂຕກໍ່ຈະບໍ່ເຕັມທີ່ເທົ່າທີ່ຄວນ.

ແມງກະເບື້ອເປັນຕົ້ນກຳເນີດຂອງໄຂ່ຕາມໃບຕົບຕີ

ໄຂ່ມີສີເຫລືອງ, ເປັນເມັດນ້ອຍໆແຕ່ມີຈຳນວນຫລາຍ (ຫລາຍກວ່າຮ້ອຍຫນ່ວຍຕໍ່ໃບ).

ໄຂ່ຈະຕິດຢູ່ທາງດ້ານໃນຂອງໃບຕົບຕີ. ເພື່ອຢາກຮູ້ວ່າຕົ້ນຕົບຕີຂອງເຮົາມີການກໍ່ຕົວຂອງໄຂ່ແມງກະເບື້ອ ຕ້ອງໄດ້ເບິ່ງທາງດ້ານໃນຂອງໃບຈຶ່ງສາມາດເຫັນໄດ້.

ໄຂ່ແມງກະເບື້ອຈະກັບກາຍເປັນຫນອນ (ບຶງ) ອ່ອນ ຊຶ່ງຫນອນດັ່ງກ່າວຈະເກາະກັນເປັນກຸ່ມກ້ອນຕາມໃບຂອງຕົ້ນຕົບຕີ. ໃນຊ່ວງໄລຍະນີ້ ເປັນຊ່ວງທີ່ເຫມາະສົມທີ່ສຸດໃນການກຳຈັດຫນອນຈຳພວກນີ້ ເພາະເປັນຊ່ວງທີ່ພວກຫນອນກຳລັງຜັກຕົວ ແລະ ຢູ່ເປັນກຸ່ມກ້ອນ

ໃນເມື່ອໝອນກາຍເປັນບົ້າແກ່, ກໍ່ເປັນການຍາກທີ່ຈະກຳຈັດພວກມັນໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວບຄຸມປະຊາກອນຂອງພວກມັນໄດ້. ສານເຄມີສາມາດກຳຈັດພວກບັງນີ້ໄດ້ ແຕ່ມີຄວາມອັນຕະລາຍຫລາຍຕໍ່ສຸຂະພາບ, ຖ້າຜູ້ປະຕິບັດບໍ່ມີການປ້ອງກັນທີ່ຈຳເປັນ (ຊຸດປ້ອງກັນ, ຫນ້າກາກ, ເກີບໂບກ, ຊີບມີ ແລະ ອື່ນໆ).

ໂດຍສ່ວນຫລາຍແລ້ວ, ຖ້າພົບເຫັນໃບຕົບຕີຮຸ່ງເຂົ້າລັກສະນະນີ້, ມັນສັນຍານເຕືອນວ່າເລີ້ມມີການຄຸກຄາມຈາກພວກໝອນ.

ຄວນປະຕິບັດດ້ວຍການເດັດເກັບໃບກໍ່ຮຸ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ອອກ ແລະ ນຳໄປຈູດ ຫລື ຝັງດິນ ເພື່ອຫລີກລ້ຽງການແຜ່ຂະຫຍາຍຂອງພວກໝອນ.

ການປ້ອງກັນ ແລະ ກຳຈັດ

ການປ້ອງກັນ

ເຮົາສາມາດປ້ອງກັນໄດ້ໂດຍ ການຈູດຂີ້ເຫຍື້ອ ໃນບໍລິເວນອ້ອມຂ້າງສວນ ຂອງເຮົາເປັນ ປະຈຳ ໂດຍສະເພາະ ໃນຊ່ວງທີ່ເຮົາສັງເກດເຫັນວ່າ ມີແມງກະເບື້ອມາປາກົດຢູ່ໃນສວນຂອງເຮົາ ເປັນຈຳນວນຫຼາຍ ການຈູດຕ້ອງຈູດໃສ່ຕົ້ນລົມ ເພື່ອໃຫ້ຄວນມີການກະຈາຍໄປທົ່ວສວນ ເພື່ອໃຫ້ ແມງກະເບື້ອນັ້ນຂົວ ແລະ ບິນໝີໄປບ່ອນອື່ນ.

ບຸກຕົ້ນສີໄຄ ຫຼື ຕົ້ນໄມ້ທີ່ມີກິ່ນຂົວ ອ້ອມສວນໄວ້ ກໍ່ເປັນອີກວິທີໜຶ່ງ ທີ່ຊ່ວຍປ້ອງກັນສວນ ຈາກແມງໄມ້ສັດຕູພຶດໄດ້.

ການກຳຈັດໂຕບຶງ

ຖ້າຫາກມີໂຕບຶງປາກົດຢູ່ໃນສວນ (ຕາມໃບຂອງຕົ້ນຕີບຕີ) ເຮົາກໍ່ສາມາດກຳຈັດອອກຈາກ ສວນໄດ້ ໂດຍການເລາະເກັບ ແລະ ຂ້າໂຕບຶງນັ້ນ ອອກຈາກສວນເປັນປະຈຳ ຫຼື ຈະເກັບໃສ່ຖົງຢາງ ແລ້ວນຳໄປເກືອເປັດໄກ່ ຢູ່ບ້ານກໍ່ຍິ່ງເປັນການດີ.

ການກຳຈັດໂຕບຶງທີ່ມີປະສິດຕິພາບ ແລະ ໃວນັ້ນແມ່ນ ເຮົາຄວນກຳກັດແຕ່ໄລຍະ ຍັງເປັນ ໄຂ ຫຼື ໂຕບຶງຍັງນ້ອຍ, ເພາະວ່າ ໄລຍະນີ້ ພວກມັນຈະອາໄສຢູ່ກ້ອງໃບ ເປັນແຜນຊຶ່ງ ມີຫຼາຍສິບໂຕ ອາໄສຢູ່ຮ່ວມກັນ, ພຽງແຕ່ເຮົາເດັດເອົາໃບ ທີ່ມີໄຂ່ ຫຼື ໂຕບຶງ ມາຍ່ອງຖິ້ມກໍ່ເປັນອັນສຳເລັດແລ້ວ, ການກຳຈັດໃນໄລຍະນີ້ ມັນຈະເຮັດໃຫ້ເຮົາສາມາດປະຢັດເວລາ, ວ່ອງໄວ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນດີນຳອີກ ດ້ວຍ.

ເຮົາສາມາດກຳຈັດໂຕບຶງ ທີ່ຍັງອ່ອນໄດ້ ໂດຍການນຳເອົາແຟບ (ແອດແທກ) ມາປະສົມນ້ຳ ໃນອັດຕາສ່ວນ ແຟບ 100 ກຼາມ, ປະສົມນ້ຳສະອາດ 10 ລິດ ແລ້ວສົດໃສ່ໂຕບຶງ ຫຼື ບ່ອນທີ່ມີໂຕບຶງ ອາໄສຢູ່ ໃນຊ່ວງທີ່ມີແດດ ໃນຕອນເຊົ້າ ຫາ 15 ໂມງແລ້ງ, ວິທີນີ້ເຮົາສາມາດສົດຂ້າໂຕມົດໄດ້ ເຊັ່ນ ດຽວກັນ.

ການເກັບກ່ຽວ

ເປືອກຕິບຕັສາມາດເກັບກ່ຽວໄດ້ຕະຫຼອດປີ ແຕ່ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວແມ່ນ ຈະນິຍົມເກັບກ່ຽວ ໃນ ຊ່ວງລະດູແລ້ງ (ເດືອນ 11-4) ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນຊ່ວງເດືອນ 1-2, ຊຶ່ງຈະອາໄສແສງແດດ ໃນ ການຕາກໃຫ້ແຫ້ງກ່ອນການຂາຍ.

ວິທີການເກັບກ່ຽວຕິບຕັ ທີ່ຖືກຕ້ອງແມ່ນ ຈະທຳການເກັບກ່ຽວໂດຍການຕັດລຳຕົ້ນສູງ ຈາກໜ້າດິນ ປະມານ 5-10 ຊມ ແລະ ຈົ່ງໄວ້ 1-2 ແໜງຕໍ່ຕົ້ນບໍ່ໃຫ້ຕັດໝົດ ຊຶ່ງອາດຈະເຮັດໃຫ້

ຕົບຕີປິ່ງແໜງໃໝ່ຊັກຊ້າ, ຫຼັງຈາກທີ່ຕັດແລ້ວເຮົາກໍ່ນຳອອກຈາກສວນກັບສູ່ບ້ານ ຫຼື ອາດຈະຕັດ ແລະ ປອກເປືອກອອກ ຈາກແກນໄມ້ແລ້ວແພ່ອອກຢູ່ສວນເລີຍກໍ່ໄດ້, ຊຶ່ງຄວນທຳການຕັດເປັນທ່ອນ ແຕ່ ລະທ່ອນຍາວ ປະມານ 1-2 ແມັດ, ເພື່ອເປັນການງ່າຍແກ່ການຂົນສົ່ງ ແລ້ວກໍ່ນຳເອົາເປືອກ ທີ່ຜ່ານ ການປອກນັ້ນ ໄປຕາກແດດ ຫຼື ເຮັດໃຫ້ແຫ້ງ ໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ, ເຮົາຈະສາມາດເກັບກ່ຽວຕົບຕີໄດ້ ພາຍຫຼັງປູກໄດ້ 3 ປີ ຫຼື ມີເປືອກຂອງລຳຕົ້ນໜ້າ ປະມານ 0.5-1 ຊມ, ຫຼັງຈາກນັ້ນຕົ້ນຕົບຕີກໍ່ ຈະປິ່ງແໜງໃໝ່ອອກມາ ຊຶ່ງອີກ 3 ປີຂ້າງໜ້າແມ່ນ ເຮົາຈະສາມາດເກັບກ່ຽວໄດ້ອີກ.

ພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂທຳມະຊາດ.

ຕົບຕີໜຶ່ງເຫຼົ້າ ສາມາດປິ່ງໜໍ່ໄດ້ 3-5 ໜໍ່ຕໍ່ປີ ແລະ ຈະມີ ຈຳນວນແໜງທັງໝົດ 7-10 ແໜງຕໍ່ເຫຼົ້າ ຫຼັງຈາກ ທີ່ເປືອກໄດ້ຖືກປອກອອກມາຈາກລຳຕົ້ນແລ້ວ ຈະຕ້ອງໄດ້ທຳການຕາກແດດ ໃຫ້ແຫ້ງ ຫຼື ມີຄວາມຊຸ່ມຢູ່ລະຫວ່າງ 12-15%, ແລ້ວສຶກໃຫ້ເປັນເສັ້ນນ້ອຍໆເພື່ອ ສະດວກໃນ ການເກັບຮັກສາ ແລະ ຂົນສົ່ງ ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍ່ເກັບຮັກສາໄວ້ໃນບ່ອນທີ່ມີອາກາດລ່ວງດີ, ແຕ່ບໍ່ໃຫ້ຖືກ ນ້ຳ ຫຼື ຄວາມຊຸ່ມ. ໃນປະຈຸບັນປະຊາຊົນໄດ້ທຳການເກັບຕົບຕີແບບດັບສູນເປັນຕົ້ນແມ່ນ ມີການຕັດຕົ້ນ, ປອກ ເປືອກ ແລະ ກໍ່ຊຸດເອົາທັງຮາກ ແລະ ເຫຼົ້າພ້ອມ, ວິທີການເກັບກ່ຽວແບບນີ້ແມ່ນ ຈະບໍ່ມີຄວາມຍືນ ຍົງເຮັດໃຫ້ຕົບຕີນັ້ນມີນັ້ນຫາຍາກ ແລະ ຈະນຳໄປສູ່ການດັບສູນໃນອະນາຄົດ ຫາກບໍ່ມີການປັບປຸງ ວິທີການເກັບກູ້ຄືນໃໝ່, ພ້ອມທັງຕ້ອງໄດ້ປູກທົດແທນ ຊຶ່ງວ່າ ຕົບຕີສາມາດຂະຫຍາຍພັນໄດ້ດີ ແລະ ປູກງ່າຍ.

ການນຳໃຊ້

ພາຍໃນປະເທດລາວຍັງບໍ່ທັນມີການປຸງແຕ່ງເທື່ອ, ເປືອກຕົ້ນຕົບຕີແມ່ນ ໄດ້ທຳການສົ່ງ ອອກໄປຂາຍ ຢູ່ປະເທດຈີນ ແລະ ອົງຕາມ ການສຳພາດພໍ່ຄ້າຄົນຈີນ ເຮົາພຽງແຕ່ຮູ້ຂ່າວແບບຜິວ ເຜີນວ່າ ຕົບຕີແມ່ນ ໄດ້ນຳໄປເປັນສ່ວນປະກອບໃນການຜະລິດທູບ, ຢາຂ້າຍຸງ ແລະ ເຮັດຢາງກາວ.

ໃບຕົບຕີແມ່ນ ໃຊ້ເປັນອາຫານສັດໄດ້ດີ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ອາຫານງົວ, ຄວາຍ, ແບ້ ແລະ ອື່ນໆ ຊຶ່ງສັດມັກກິນໃບສົດໆ ຂອງຕົບຕີ.

ລຳຕົ້ນທີ່ເຮົາປອກເປືອກອອກແລ້ວນັ້ນແມ່ນ ສາມາດນຳມາ ໃຊ້ເປັນພື້ນດັງໄຟ ເພື່ອຮັບໃຊ້ ການແຕ່ງກິນພາຍໃນຄອບຄົວໄດ້ອີກດ້ວຍ ແຕ່ຕ້ອງຕາກແດດໃຫ້ແຫ້ງເສຍກ່ອນ, ຊຶ່ງຈະເປັນການ ຊ່ວຍບໍ່ໃຫ້ປະຊາຊົນໄປຫາຕັດໄມ້ຕາມປ່າ ເພື່ອມາເຮັດພື້ນແຕ່ງກິນ ແລະ ກໍ່ເພື່ອປະຕິບັດຕາມແນວ ທາງນະໂຍບາຍ ຂອງພັກລັດ ທີ່ຢຸດຕິການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ລົງ ເທື່ອລະກ້າວນັ້ນ.

ການຕະຫຼາດ

ການເກັບຊື້ຕົບຕີສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນ ມີພໍ່ຄ້າຄົນກາງເກັບຊື້ແລ້ວ ນຳໄປຂາຍຕໍ່ໃຫ້ພໍ່ຄ້າຈີນ (ແຂວງ ຜົ້ງສາລີ, ອຸດົມໄຊ ແລະ ແຂວງ ຫຼວງນ້ຳທາ) ການຊື້ແມ່ນ ຊື້ຕົບຕີແຫ້ງ ສຳລັບລາຄາແມ່ນ ບໍ່ຈຳກັດ ແລະ ມີການປ່ຽນແປງລາຄາຕາມອັດຕາແລກປ່ຽນເງິນຈີນ (ຢວນ) ຂອງແຕ່ລະໄລຍະ, ໃນປີ 2004 ພໍ່ຄ້າແຂວງຜົ້ງສາລີ ໄດ້ຂາຍຕົບຕີ ແຫ້ງໃຫ້ແກ່ພໍ່ຄ້າຄົນຈີນ ໃນລາຄາ 3 500- 4000 ກີບ/ກລ.

ຂະບວນການເກັບຊື້ ແລະ ການຂາຍຕົບຕີຂອງປະຊາຊົນຢູ່ບ່ອນຕ່າງໆຂອງເມືອງຜົ້ງສາລີ